

En annan sida av plast!

Om plast hanteras på rätt sätt kan den bli en resurs i kampen för hållbarhet.

Helena Karlsson, kommunikations- och marknadsansvarig på Mälarplast och August Lundh, berättar om hur och när plast kan vara bästa miljövalet.

Eskilstuna, som också kallas "Smestan" efter finsmidemanufakturen som anlades på 1650-talet, är en historisk industristad. Här har man alltid tillverkat saker och gör det än idag. De bevarade smedjorna vittnar om ursprunget till en allmän industriell initiativrikedom utifrån stål – alltifrån gevär och nycklar till bordsknivar – men också till plastproduktion. I det moderna Eskilstuna finns Mälarplast, en legoproducent som tillverkar produkter till en rad olika företag samt systerbolaget August Lundh, som förser storkök med serveringsutrustning i plast. De satsar också stort på innovativa, miljövänliga materialval och återvinning.

Man kan säga att plast är ett ämne med brokig bakgrund. Engångsplasten som nu blivit förbjuden finns i våra hav och i naturen - och själva ordet plast har nästan blivit synonymt med miljöförstöring.

Men rätt använt kan plast kan vara det mest resurseffektiva och miljövänliga alternativet, menar ni. Kan du förklara hur?

- För det första gäller det utsläppen - våra produkter tillverkas av termoplaster, vilket är den vanligaste typen av plast som formas genom upphettning i en formspruta. Energiåtgången vid formsprutning är betydligt lägre än för många alternativa material.

Jämför man exempelvis en plasttallrik med en tallrik av opalglas så orsakar tallriken av opalglas 25% mer koldioxidutsläpp än tallriken av plast ur ett livscykelperspektiv. Om plasttallriken är av återvunnet material blir skillnaden hela 86 % i koldioxidutsläpp.

Plastens låga vikt är också en viktig faktor. Plastråvara och produkter av plast är lätta att frakta, vilket i sig innebär lägre utsläpp. Plast bidrar också till att transporter av andra material blir mer klimativänliga då plast mer och mer ersätter tunga komponenter i lastbilar, flygplan och båtar. Men det som verkligen utmärker termoplast är de goda återvinningsegenskaperna.

Termoplast kan återvinnas till 100 % utan att hållfasthet eller hållbarheten påverkas, vilket är mycket positivt ur ett klimatperspektiv.

Vad är skillnaden mellan bio- och vanlig plast?

- Ett material definieras som en bioplast om den antingen är biobaserad, biologiskt nedbrytbar eller både och.

Vi arbetar med många olika typer av bioplaster då man beroende på materialets egenskaper uppnår olika resultat. I våra tallrikar, muggar och glas använder vi en biobaserad

plast där organiskt material ersätter ca 12-14 % av petroleumbaserad plastråvara, men för andra typer av produkter arbetar vi med plaster som tillverkas helt och hållet av organiskt material.

Skiftet från petroleumbaserad plast till förnyelsebara, regenererade

eller komposterbara material är en metod för att lätta produktens miljöpåverkan, och det är också en del av vår gröna produktion.

Vi arbetar också kontinuerligt med miljöförbättrande åtgärder i tillverkningen, bland annat har vi installerat solceller som ger oss närproducerad el, och vi återanvänder all spillvärme och spillmaterial. Grön produktion måste vara hållbar och vi strävar efter att vår produktion ska vara helt klimatneutral till år 2030.

Nackdelen med många plaster, även bioplaster, är att materialet inte är biologiskt nedbrytbart. Fördelen är att det är så tåligt att det går att återvinna. Det är det som Green Loop System går ut på.

Kan du berätta om det cirkulära systemet ni uppfunnit, och vilka fördelar det innebär för människor och miljö?

- Produkter av plast har mycket god hållbarhet, men även en plasttallrik blir med tiden sliten och behöver bytas ut. Vanligen skulle tallriken kasseras och ett nytt inköp görs, vilket är ett otroligt slöseri med resurser. Därför har vi utvecklat ett cirkulärt system baserat på August Lundhs miljövänliga plastprodukter för storkök och catering.

Green Loop är ett verktyg för verksamheter att bidra till klimatomställningen och systemet uppfyller regeringens krav för cirkulär och klimatneutral upphandling. Hela återvinningsprocessen sker i vår egen fabrik i Eskilstuna, på så vis kan vi säkerställa spårbarhet och kvalitet i alla led.

Utöver den uppenbara miljövinsten som cirkulerade serviser innebär, har Green Loop och platserviser generellt många fördelar även på arbets- och måltidsmiljön.

Platserviser och utrustning minskar buller i matsalen och är lätta att bära och hantera vilket är en stor fördel för personalen som gör många tunga lyft varje dag. Dessutom går platserviser inte sönder då de tappas i golvet, vilket minskar svinn och risken för skador i matsalen.

Ett slutet recirkulationssystem innebär en lösning på vår tids stora miljöutmaningar. Det är också ekonomiskt gynnsamt att leasa då det innebär ett jämnare kostnadsflöde, vilket frigör resurser för kärnverksamheten.

Ni har även valt att bidra till Natur- och Miljöboken. Varför har ni valt att göra det?

- Vi ser vårt bidrag till Natur- och Miljöboken som en investering i vår framtid. Det hållbarhetsarbete som vi har påbörjat ger våra unga en möjlighet till en god framtid och genom utbildning får fler barn och unga möjligheten att föra arbetet vidare.

FAKTA FAKTA FAKTA

Materialet plast, som består av långa molekylkedjor av sammanlänkade enheter, är äldre än man kan tro.

De första försöken till platstillverkning gjordes redan på 1500-talet, men det var inte förrän på 1900-talet som plast blev ett våra vanligaste, mest nödvändiga material.

Namnet plast kommer från ordet plastisk, eller formbar, eftersom plaster kan göras flytande under tillverkningen.

FAKTA FAKTA FAKTA

Text: Kristina N Töyrä